

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

CO RUSZ

Poprawnie mówimy i piszemy CO RUSZ. Słowo RUSZ w tym połączeniu to forma 2. os. lp. trybu rozkazującego czasownika RUSZYĆ (a więc pełniące podobną funkcję co formy 2. os. lp. czasu przyszłego prostego w takich sformułowaniach, jak: co spojrzysz, to chuligaństwo; co weźmiesz, to złom, żadnej porządnej rzeczy tu nie ma). CO RUSZ to 'wciąż, ciągle, nieustannie, co chwila'.

Starsze słowniki przestrzegają przed klasyfikowaną jako niepoprawna postacią „co i rusz”. Spójnik i nie ma bowiem w tym połączeniu racji bytu – jest niepotrzebny, nie ma uzasadnienia, chociaż... No właśnie... Jego uzasadnieniem okazał się uzus. Bardzo często powtarzany błąd przeniknął nie tylko do polszczyzny potocznej, lecz także do polszczyzny tekstów literackich, do literatury pięknej. W „Narodowym korpusie języka polskiego” jest aż 250 poświadczeń tego połączenia, w tym znaczna część właśnie z literatury, i to cieszącej się uznaniem. Dlatego też nowsze słowniki notują – jako oboczne – również połączenie: co i rusz.